

De gemeente Emmen wil dat alle kinderen vanaf 2,5 jaar naar de basisschool gaan. Peuters moeten zo vlekkeloos doorstromen naar de basisschool.

ARTIKELINFORMATIE

20 MAART OM 19:33 UUR DVHN

AFBEELDINGEN

Voorschool

„Thijs, pak jij even de tasjes?“ Thijs (3) stapt trots op twee grote manden met rugzakjes af. Met ingehouden adem, lippen op elkaar en bolle wangen tilt hij ze voor in de klas. „Weet je van wie welke tas is?“, vraagt juf Annie. Thijs geeft de blauwe tas aan Jan, de gele aan Bruce. Alle kinderen in de kring krijgen hun eigen rugzakje.

Het is half elf in de ochtend. In een lokaal in basisschool De Dordtse Til in Nieuw-Dordrecht zitten elf kinderen. Ze zijn tussen de 2,5 en 4 jaar en gaan vier ochtenden in de week naar de

voorschool. In hun rugzakjes zit een boterhamtrommeltje met fruit en een beker met drinken. Iedereen zet het op tafel. „Hoeveel bananen liggen er op tafel?“, vraagt juf Annie. Thijs telt. Moeilijk, want er liggen twee, eentje zit in schijfjes in een bakje. „Drie!“

Omgaan met leeftijdsgenoten

„Eet maar lekker, eet maar lekker“ zingen juf Annie en juf Inez. De kinderen zingen zachtjes mee. „Hap, hap, hap.... Eet maar op, drink maar op.“

De kinderen zitten op de voorschool, maar wie wil mag peuterspeelzaal zeggen. In Nieuw-Dordrecht malen ze niet om de naam. Het belangrijkste is dat de peuters onder een dak zitten met de basisschool. Naast het lokaal van groep 1. Ze horen bij de basisschool, ze zijn de basisschool.

Vader Jeroen Bik (40) heeft twee zonen, Finnley zit in groep 1. „Toen hij 2,5 jaar was kende hij nog maar acht woorden. Daarom leek het ons goed dat hij met leeftijdsgenoten omging“, zegt hij. Maar hij was ook sceptisch. „Ik dacht: zo'n klein jochie en dan dump je hem vier ochtenden op school. Ik hoorde opa's en oma's in het dorp er ook over: zo jong al naar school?“ Maar Bik is helemaal om. „We zagen Finnley vooruitgaan. Hij leerde dankzij de structuur en de regelmaat. Logisch, want nu blijkt hij autistisch te zijn.“ Met Finnley gaat het zo goed dat nu ook zoon Yaivey (3) op de voorschool zit. „Beide jongens vinden het geweldig. Ze willen elke dag wel naar school.“

Opkomen en incasseren

„Kinderen stimuleren elkaar“, zegt moeder Sarah Jay Mik (28), de moeder van Bruce (in mei wordt hij 3 jaar). „Bruce was nog niet zindelijk en op school zag hij een kindje op de wc zitten. Dat wou hij ook. Hij wil nu ook zijn eigen jas aantrekken.“ Thuis is hij alleen, zegt ze. „Op school leert hij voor zichzelf opkomen en incasseren. En ik lees thuis voor, maar wat ze hier met thema's doen, doe je thuis nooit zo uitgebreid.“

Moeder Christine Muskee (36) vindt het niet meer dan logisch. „Thijs gaat nu vier ochtenden naar school, in groep 1 komen er drie middagen bij en in groep 3 nog de vrijdag. Een mooie stapsgewijze opbouw.“

Startgroepen

Basisschool De Dordtse Til doet sinds drie jaar mee aan het landelijk experiment Startgroepen voor peuters. De peuterspeelzaal zit niet meer in een apart gebouw, maar in een lokaal in de basisschool. De stichting Peuterwerk gaat over het personeel en de organisatie van de peuterspeelzaal, maar wat kinderen leren is de verantwoording van de basisschooldirecteur. Zo kan het peuterprogramma precies worden afgestemd op dat wat de kinderen in groep 1 en 2 en de rest van de school doen. Het moet er voor zorgen dat er geen breuk meer zit tussen de peuterspeelzaal en de basisschool en dat kinderen een goede start maken.

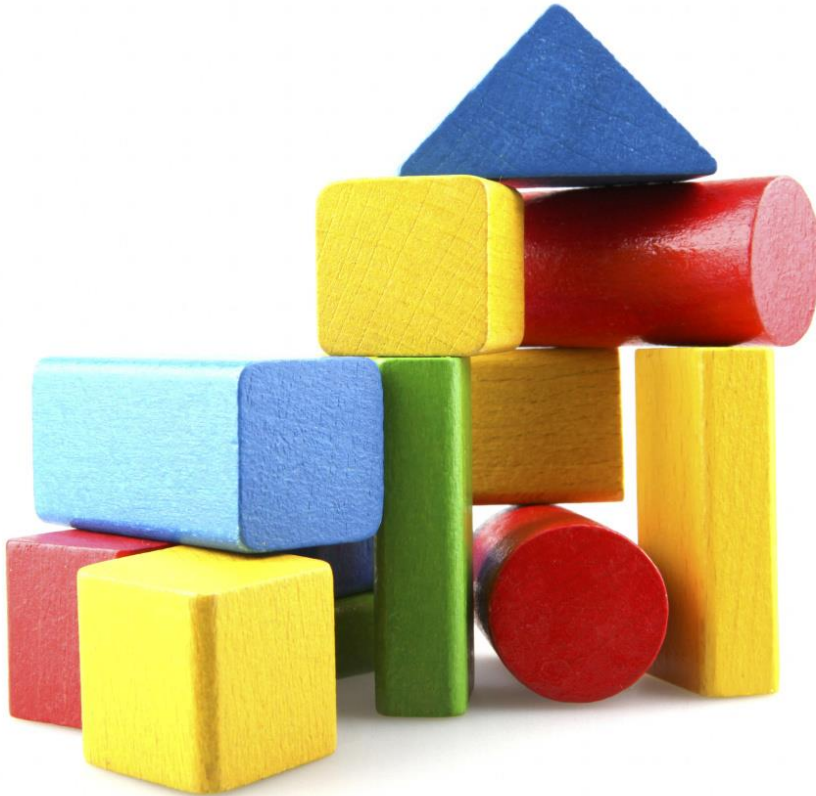
Annie de Jonge (51) was leerkracht op de basisschool en staat nu samen met peuterleidster Inez Zijlstra (45) voor de peutergroep. Ze vinden het ideaal dat de kinderen onder een dak zitten met de basisschool. „De peuters horen er gewoon bij. Als we op school de opening van een nieuw thema hebben – nu staan sprookjes centraal - zijn de peuters er bij. Bij Sint Maarten lopen de peuters hand in hand met de leerlingen van groep 8“, zegt Inez. Annie: „Als je op de peuterspeelzaal tegen een kindje zegt: je gaat naar de basisschool is dat een groot abstract begrip. Nu weten de peuters al waar ze moeten zijn. Ze kennen de juf van groep 1 en de juf kent hen.“

Spelenderwijs toetsen

De Startgroep is een landelijk experiment dat draait op dertig basisscholen. Peuters gaan vier ochtenden per week naar school en er staan goed geschoolde medewerkers voor de klas. Ze werken opbrengstgericht wat betekent dat de vorderingen van peuters worden bijgehouden.

„Wij observeren peuters elk halfjaar“, zegt De Jonge. „Zij doen dan een toets, wat eigenlijk betekent dat ze een spelletje doen. Ze merken het niet eens.“ Ze pareert daarmee de kritiek van peuter- en kleuterleidsters die vinden dat op veel te jonge leeftijd te veel van kinderen wordt geëist. Een van de vertegenwoordigers daarvan is gepensioneerd hoogleraar en orthopedagoog Sienneke Goorhuis-Brouwer van de Rijksuniversiteit Groningen. Jonge kinderen een rijke leeromgeving aanbieden is goed, zegt Goorhuis. Hoogopgeleide leidsters en een rijk aanbod aan gesproken taal ook, maar pas op voor programma's met toetsbare doelen. Dat kan leiden tot

stress- en prestatiedruk en teveel nadruk op de verstandelijke ontwikkeling, terwijl de sociaal emotionele ontwikkeling op deze leeftijd belangrijker is.

Gekleurde blokjes stapelen

„We weten dat peuters zich sprongsgewijs ontwikkelen", zegt Inez, die zich met haar collega extra schoolde in de ontwikkeling van het jonge kind. Annie: „Wat ze vandaag niet kunnen, kunnen ze morgen wel. Wij bieden aan en waar het kind aan toe is, neemt het mee."

De peuterleidster wil het kind de tijd geven zich te ontwikkelen, de leerkracht wil hem stimuleren. „Als ik merk dat een kind op een gegeven moment nog geen kleuren kent, kijk ik wat we aan spelmateriaal over kleuren hebben", zegt Annie. „Gekleurde blokjes stapelen bijvoorbeeld." Ze vindt dat niet te schools. „Je kunt niet trekken aan groen gras, maar het wel bemesten." Inez: „We zeggen niet: dit kind moet over zes weken dit en dat kunnen, maar we willen een kind wel iets laten ervaren." Annie: „Hoe schools is schools? Het kind ziet dit niet als school. Het is spelend leren."

Voorbeeld

De wijze waarop de school in Nieuw-Dordrecht werkt, ziet de gemeente Emmen als voorbeeld voor alle basisscholen. Na de zomer beginnen meer basisscholen met het concept, met dien verstande dat er twee speciaal opgeleide leidsters op een groep van maximaal zestien peuters komen te staan. Over drie jaar moeten op alle zestig basisscholen voorscholen zijn waar

kinderen drie dagdelen per week naar toe gaan. De krimp is in dit geval een voordeel. Door de dalende leerlingenaantallen komen lokalen leeg, zodat er fysiek plek komt voor een voorschool in hetzelfde pand als de basisschool.

Emmen loopt daarmee vooruit op de wens van de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de PO-Raad, de brancheorganisatie van basisscholen. Die pleiten voor een ontwikkelrecht van kinderen vanaf 2,5 jaar. Ze willen een integrale voorschoolse voorziening, toegankelijk voor alle kinderen, in een doorlopende leerlijn met de basisschool.

Vanzelfsprekend

Nu heeft Emmen de afgelopen jaren miljoenen euro's gespendeerd aan voor- een vroegschoolse educatie (vve) om kinderen met een taalachterstand extra te ondersteunen, maar een succes werd het niet. Kinderen behaalden geen taalwinst blijkt uit de evaluatie in 2012 van het vve-programma Vanzelfsprekend. „Dat aanbod was te versnipperd“, kijkt wethouder Bouke Durk Wilms (CDA) terug. „Elke organisatie deed iets, er zat geen samenhang in.“

Hij wil niet bij de pakken neerzitten. In Emmen zijn zo'n 1600 kinderen tussen 2,5 en 4 jaar van wie vijfhonderd met een taal- en ontwikkelingsachterstand. Die wil hij bereiken, maar die niet alleen. „Ik wil af van die stigmatisering van achterstandskinderen. Voorscholen zijn belangrijk voor àl onze kinderen. Elk kind heeft er baat bij.“ Op jonge leeftijd naar de voorschool, is een ontwikkelrecht. „Ouders zijn niet verplicht hun kind er naar toe te sturen, maar ik hoop dat het over een tijdje de gewoonste zaak van de wereld wordt.“

De gulden middenweg

De basisschoolbesturen zijn enthousiast en de stichting Peuterwerk in Emmen ondersteunt het plan. „We zijn nu te geïsoleerd bezig en leveren peuters aan verschillende scholen, Je zoekt de

gulden middenweg", zegt Ellen Bos van Peuterwerk. „Nu kan de peuterspeelzaal, de voorschool de kleur aannemen van de basisschool. Dat is net weer een stapje verder. Ook is de zorg in basisscholen beter vorm gegeven dan op peuterspeelzalen."

Basisschooldirecteur Gaale Hagenauw van De Dordtse Til voelt zich directeur van een school van 2,5 tot 12 jarigen. Toen de peuterspeelzaal nog apart was, had hij er niets over te zeggen. „Het zat aan ons vast, maar er zat letterlijk een muur tussen. Nu ben je één. „We weten hoe peuters binnen komen en ze worden spelenderwijs gevormd. We houden hun vorderingen bij en dat gaat door tot en met groep 8."

Uit de pilot met dertig landelijke Startgroepen blijkt, zegt hij, dat kinderen uit taalarme gezinnen er baat bij hebben. „Deze groep een rijke leeromgeving aanbieden, ze laten vertellen, ze laten nadenken en ze aanspreken op wat ze doen. Het helpt. Hun woordenschat vliegt vooruit." De voorschool in Nieuw-Dordrecht loopt als een tierelier. „Als we dit weer verliezen... het zou een ramp zijn", zegt hij verwijzend naar de eindigheid van veel onderwijssubsidies. „Het moet zo snel mogelijk een overheidsvoorziening worden."